

TAUSTATIEDOT

Vastaajatahon virallinen nimi Turun kaupunki

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä

Toimielimen nimi

Onko vastaaja*

- kunta (X)
- sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- valtion viranomainen
- järjestö
- joku muu

Kysymykset

1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?
 - Kyllä
 - Ei (X)
 - Ei kantaa

2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Pyydettyyn lausuntoon vastaaminen on monilta osin haastavaa, koska linjapäätöksessä ei ole otettu yksityiskohtaisemmin kantaa tulevan järjestelmän rahoitusmalliin eikä itsehallintoalueen ja kunnan välisiin toimivalta- ja tehtävänjakokysymyksiin.

Uudistuksen merkitys on erittäin suuri ja päätöksellä on kauaskantoiset vaikutukset. Lausunnon antamisen aikataulu on ollut kireä eikä mahdollistanut laajan asiantuntija- ja kansalaiskeskustelun käymistä.

Lähtökohtaisesti kuntaa suuremmilla itsehallintoalueilla on oltava riittävä väestöpohja ja taloudellinen kantokyky, jotta ne pystyvät vastaamaan niille annettavien tehtävien järjestämisestä.

On olemassa tunnistettu riski, että linjatulla itsehallintoalueiden lukumäärällä ei saavuteta alkuperäisenä tavoitteena olevia toiminnallisia hyötyjä ja taloudellisia säästöjä. Esitetyllä mallilla voi tässä tapauksessa olla myös kokonaisveroastetta korottava vaikutus.

Nykyinen maakuntajako uudistuksen pohjana merkitsee sitä, että tulevat itsehallintoalueet ovat asukasluvultaan ja taloudelliselta kantokyvyltään hyvin erilaisia. Nykyiseen maakuntajakoon pohjautuva ratkaisu johtaa tilanteeseen, jossa osa itsehallintoalueista jää asukaspuhjaltaan aivan liian pieniksi.

Itsehallintoalueita muodostettaessa tulee huomioida alueiden perustamisen vaikutukset kansallisen kilpailukyyn edistämiseen. Parhaiten tämä toteutuu muodostamalla taloudellisesti kantokykyisiä alueita ja kiinnittämällä huomio itsehallintoalueiden ja alueen keskuskaupungin väliseen työnjakoon ja yhteistyöhön, mikä tulee sisällyttää lainsäädännön velvoitteisiin.

Suurten kaupunkien elinvoimaisuus hyödyttää koko itsehallintoalueen kilpailukykyä, ja se vaatii kaupunkipoliittisia toimia suurten kaupunkien elinvoiman, innovaatiokyvyn ja kestävyuden vahvistamiseksi. Suurten kaupunkien roolia osana itsehallintoalueita tulee edelleen tarkentaa. Suurten kaupunkien kilpailukyyn ja elinvoiman turvaaminen on myös Suomen kansainvälisen kilpailukyyn edun mukaista.

Aluejakoratkaisun on oltava myös ajallisesti kestävä. Ratkaisuilla ei saa muodostaa uusia vaikeasti hallittavia hallinnollisia kokonaisuuksia, joissa kunnallista demokratiaa ja asukkaiden ja asiakkaiden osallistamista on vaikeaa toteuttaa. Uudistuksien toimeenpano ja uusien toimintamallien muotoutuminen pelkästään sote-palveluiden osalta tulee kestävämmän useamman vaalikauden ajan ja se tulee vaatimaan oman laajan valmistelun. Edellä todetuista syistä ja kuntien roolin pitämiseksi mahdollisimman selkeänä kuntien yleinen toimivalta tulee säilyttää ja itsehallintoalueiden toimivalta tulee rajata pääasiallisesti niille järjestettäväksi annettaviin nykyisten maakuntaliittojen ja soveltuvien osin valtion aluehallinnon tehtäviin. Samalla tulisi arvioida mitä valtionhallinnon tehtäviä erityisesti Ely-keskusten osalta voitaisiin siirtää kaupungeille, joilla on riittävä kantokyky ja tahto niistä vastata.

STM:n ja VM:n teettämän asiantuntijaselvityksen perusteella Itsehallintoalueiden perusteltu lukumäärä on 9 – 12 aluetta. Enimmillään viisi itsehallintoaluetta on sopiva määrä vastaamaan yliopistosairaaloiden ylläpidosta ja vaativimpien erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon palvelujen tuottamisesta. Varsinkin yliopistosairaaloiden tehokas toiminta edellyttää merkittävästi esitettyä yksittäisiä itsehallintoalueita suurempaa väestöpohjaa.

Sote-uudistusta tarvitaan eri syistä pienissä kunnissa ja harvaan asutuilla alueilla kuin suurilla kaupunkiseuduilla. Pienten kuntien osalta perustettavat itsehallintoalueet tuovat leveämmät hartiat esimerkiksi sote-palveluiden järjestämiseen ja mahdollistavat paremmin sote-palveluiden saatavuuden. Suurten kaupunkien näkökulmasta itsehallintoalueiden on oltava merkittävästi suurempia, jotta uudistus toisi merkittävää parannusta nykyiseen rakenteeseen verrattuna, koska näiden väestöpohja ja palveluvolyymit mahdollistavat jo nyt sekä sote-palveluiden että muiden palveluiden laajan integroimisen asukas- ja asiakaslähtöisesti.

Suuret kaupungit ja metropolialue poikkeavat väestöpohjaltaan, elinkeino- ja yhdyskuntarakenteeltaan sekä monilla muilla tavoin olennaisesti muista maan alueista.

Suurten kaupunkien väestönkasvu ja niissä esiintyvät erilaiset sosioekonomiset ilmiöt poikkeavat niin ikään muusta maasta. Useat suuret kaupungit ovat väestömäärältään suurempia kuin pienimmät itsehallintoalueet. Suurten kaupunkien rooli on hallinnosta riippumattoman kehityksen kautta muodostunut hyvin merkittäväksi, mikä noudattaa myös kansainvälistä kehitystä. Olemassa olevan tiedon valossa tämä kehitys tulee vahvistumaan. Edellä todetuista syistä suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen tehtävien ja roolin määrittäminen osana uudistuksia edellyttää erillistä lainsäädäntöä.

3. **Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille:** Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Etelä-Karjala
Etelä-Pohjanmaa
Etelä-Savo
Kainuu
Kanta-Häme
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Kymenlaakso
Lappi
Pirkanmaa
Pohjanmaa
Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Savo
Päijät-Häme
Satakunta
Uusimaa
Varsinais-Suomi (X)

4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Turku on Varsinais-Suomen keskuskaupunki, jossa asuu kolmasosa maakunnan väestöstä. Erityisesti sote-palveluiden osalta esitettyä suurempi itsehallintoalue olisi kuitenkin perusteltu.

5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Esitetty malli on palvelujen saatavuuden turvaamisen näkökulmasta oikean suuntainen, mutta samalla se synnyttää Suomeen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämismallin, jossa osa itsehallintoalueista joutuu turvautumaan toisten itsehallintoalueiden palveluihin varsin laajasti. Valittu malli on myös epäjohdonmukainen suhteessa hallinnon selkeyttämistavoitteisiin.

Esitetyllä mallilla ei siis kyetä varmistumaan siitä, että kaikki itsehallintoalueet suoriutuvat niille asetetuista kattavasta palvelujen järjestämisvelvoitteesta ja palveluintegraatiosta. Uudistuksen lähtökohtana tulee olla, että itsehallintoalueet kykenevät järjestämään itse sote-palvelunsa koko laajuudessaan ja turvautuminen muiden itsehallintoalueen palveluihin tulee olla rajattu vain erityisiin vaativiin palveluihin.

Jatkovalmistelussa on syytä huomioida, että osa kunnista sijaitsee maakuntien rajalla ja osassa kuntia toivottu yhteistyösuunta voi suuntautua ainakin osin nykyisen oman maakuntansa ulkopuolelle. Itsehallintoalueiden reuna-alueilla asiakkaiden vapaa hakeutuminen palveluihin tulee lisäämään itsehallintoalueiden välistä palvelukysyntää. Kunnille tuleekin jättää mahdollisuus valita, mihin sote-alueeseen se haluaa kuulua edellyttäen, että kunnalla on yhteinen raja toivomaansa sote-alueeseen.

6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia.

Väestömäärä ja sen ennustettu kehitys (X)

Huoltosuhde ja sen ennustettu kehitys

Taloudelliset edellytykset

Mahdollisuudet varmistaa yhdenvertainen sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus

Mahdollisuudet varmistaa kattava sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus

Mahdollisuudet suunnitella ja toteuttaa toimiva palveluverkko

Mahdollisuudet toteuttaa kustannustehokas tuotantorakenne (X)

Kielelliset erityispiirteet (X)

Maakuntien välinen luontainen yhteistyö ja työssäkäynti- tai asiointisuunnat (X)

Jokin muu, mikä?

7. Kaikki itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Turun ja Varsinais-Suomen alueen yhteistyö suuntautuu luontaisesti Lounaisrannikolle sekä useissa asioissa Etelä-Suomen kasvaviin maakuntiin Uusimaalle ja Pirkanmaalle.

Varsinais-Suomen yhteistyösuunnat sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvissä kysymyksissä ovat erityisesti vaativan erikoissairaanhoidon osalta Satakunta ja Pohjanmaa, mutta maakunnan reuna-alueilla yhteistyötä on myös muihin suuntiin esimerkkinä Forssan seutu. Vaativan erikoissairaanhoidon järjestämistä tulee jatkossakin ohjata kustannustehokkaiden rakenteiden ja alueellisesti tasapuolisten palveluiden turvaamiseksi.

Nyt esitetyt nykyiseen maakuntajakoon perustuvat itsehallintoalueet ovat sote-palveluiden järjestämisessä ja erityisesti yliopistosairaalan toiminnan järjestämisessä riippuvaisia toisista

itsehallintoalueista. Läntistä rannikkoaluetta sekä niillä sijaitsevia kuntia yhdistää myös kaksikielisyys, kulttuuritausta, sekä laaja saaristoalue. Palveluiden saatavuus molemmilla kotimaisilla kielillä on otettava huomioon alue- ja järjestämislinjauksia tehtäessä.

8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Kyllä

Ei

Ei kantaa (X)

9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

-
10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Sote-uudistus on jo sellaisenaan niin suuri rakenteellinen uudistus, että sen läpivientiä ei tule vaarantaa muihin toimialoihin liittyvillä työnjaollisilla ja rakenteellisilla muutoksilla samanaikaisesti. Myös tehtävien siirtoon liittyvät rahoitusmallit ja -järjestelmät ovat niin moniulotteisia, että mahdollisia muita muutoksia on jaksotettava.

Eurooppalaisen demokratiakäsityksen arvoperusta korostaa vahvasti paikallisen itsehallinnon periaatteita ja läheisyysperiaatetta. Läheisyysperiaatteen mukaan julkisen vallan päätökset tulisi tehdä mahdollisimman lähellä ihmistä sillä tasolla, jolle ne luonteensa mukaisesti sopivat.

Hallitusohjelman mukaan hallitus edistää tulevaisuuden kunnan roolin muuttumista yhä vahvemmin alueensa elinvoiman, yrittäjyyden ja työllisyyden edistäjäksi. Uudistuksen tulee tällöin vahvistaa kuntien käytössä olevien elinvoimatyökaluja (koulutus, elinkeino- ja työllisyyspolitiikka, maapolitiikka, joukkoliikenne, kulttuuri). Tältä osin tulee muun muassa valtion aluehallinnon, ELY-keskusten ja TE-toimistojen toimivaltaa ja tehtäviä soveltuvien osin esimerkiksi elinkeino- ja työllisyyspalvelujen osalta siirtää suurille kaupungeille, joille elinvoimakunnan rooli hyvin luontainen ja joilla on edellytykset ottaa nämä tehtävä vastattavakseen lähellä asiakkaita.

Suurissa kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla on suurin väestötiheys ja niihin keskittyy suurin osa aluepelastustoimen toimenpiteistä. Samasta syystä näille alueille keskittyy merkittävimmät varautumisen ja riskinhallinnan haasteet. Tältä osin hallintovastuullisen organisaation muutos luo uuden rajapinnan ja voi heikentää pelastuslaitosten ja kuntien vahvaa toiminnallista yhteistyötä

erityisesti kuntien varautumisen tukemisessa sekä maankäytön, rakentamisen ja ympäristötoimen palveluissa ja asioissa. Vastuuorganisaation muutoksen ei myöskään ole katsottu tuovan toiminnallisia tai taloudellisia lisähyötyjä, mikä on ollut muutosten lähtökohta.

Ympäristöterveydenhuollon palvelukokonaisuus on keskeinen osa kuntien hyvinvointi- ja elinkeinopolitiikan palvelukokonaisuutta. Palvelu on luonteeltaan lähipalvelua ja sillä on vahva kytkentä kuntien vastuulla oleviin muihin palvelu- ja viranomaisprosesseihin. Ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan viranomaisten toimialat tukevat sekä maankäyttöä että toisiaan kunnassa. Kokonaisuutena toimialoilla on merkittävä rooli kunnan maankäytössä, kestävän yhdyskuntarakenteen, terveellisen elinympäristön ja monimuotoisen luonnon turvaamisessa. Osa palveluista tuotetaan jo tällä hetkellä kuntien välisellä yhteistyöllä ja yhtä kuntaa laajemmalla palvelualueella, mikä on jatkossakin mahdollista. Mikäli ympäristöön, terveyteen ja rakentamiseen liittyvät viranomaistehtävät siirrettäisiin itsehallintoalueille, merkitsisi se, että kaikki kunnat, myös suuret ja keskisuuret kaupungit menettäisivät näihin toimialoihin liittyvän osaamisen ja palvelutuotannon työkalut. Tätä ei voida pitää perusteltuna.

11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntien yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Sote-palveluiden täydellisen integraation tarpeellisuutta tulee arvioida kriittisesti. Toimiva työnjako voisi olla Ruotsin mallin mukainen, jossa lähipalveluluonteisten sosiaalipalveluiden ja niitä tukevien terveystalouden järjestämistä jätettäisiin kunnille, ja että niiden tarkoituksenmukaista toteuttamista ja integraatiota muihin sote-palveluihin ohjattaisiin tarpeellisella sääntelyllä. Edellä kuvatulla tavalla on uudistettu useita palvelukokonaisuuksia viime vuosien aikana ja uudistetaan parhaillaan. Sote-palveluiden konkreettisessa asiakastyössä on toki yhteistyön vahvoja rajapintoja, mutta toisaalta aivan samalla tavalla sote-palveluilla on vahvaa yhteistyöpintaa kuntien vastuulle jäävään palvelutuotantoon. Ongelma korostuu erityisesti terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen palveluprosessien järjestämisessä.

Itsehallintoalueen ja kuntien välisen yhteistyön on rakennuttava selkeälle vastuunjaolle. Itsehallintoalueille on luotava toimivat yhteistyörakenteet ja suunnitelmat itsehallintoalueen ja kuntien toimialojen välille sekä tarvittavat taloudelliset kannusteet. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, ennaltaehkäisy ja ennakointi on sisällytettävä tulevan ratkaisun rahoitusmalliin, jotta varmistetaan järjestämistä vastaavien toimijoiden tahto ja kyky järjestää tarvittavat toiminnot ja palvelut.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja toiminnan rahoittamiseen ja ohjaamiseen on laadittava mittarit ja kunnat on otettava mukaan valmistelutyöhön.

Valtion on osallistuttava myös jatkossa hyvinvointia lisäävien investointien rahoitukseen.

Useat sosioekonomiset ilmiöt sekä näiden ilmiöiden kasautumiseen ja hyvinvointivaikutuksiin liittyvät ongelmat keskittyvät suuriin kaupunkeihin ja kaupunkiseuduille (monikulttuurisuus,

asunnottomuus, työttömyys jne.). Niillä on oltava jatkossa toimintaedellytykset näiden ongelmien ratkaisemiseen.

Maahanmuuttotilanteesta ja vastaanottopalveluita seuraavassa kotouttamisvaiheessa maahanmuuttajat keskittyvät suuriin kaupunkikeskuksiin. Kehityksestä aiheutuu suurille kaupunkiseuduille merkittävä palvelu- ja asuntotarve, johon on varauduttava myös tässä uudistuksessa.

12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Uudistuksessa on unohdettu suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen erityinen rooli kasvun, kehittämisen ja osaamisen vetureina sekä innovaatioiden ja kokeilujen alustoina. Suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen mahdollisuuksia ei tältä osin tule rajoittaa vaan vahvistaa aluehallintouudistuksessa.

Kaupunkien kasvu on globaali ilmiö, jonka myötä kaupunkien merkitys talouden ja kasvun moottoreina kasvaa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Kaupungistumisen, taloudellisen kasvun, hyvinvoinnin ja tuottavuuden välillä on aluetaloudellisessa tutkimuksessa havaittu vahva yhteys. Kunnille on esitetty tulevaisuuden rooliksi elinvoimakunnan roolia. Erityisen hyvin tämä rooli sopii suurille kaupungeille ja kaupunkiseuduille. Parhaan mahdollisen vaikuttavuuden aikaansaamiseksi tulisi tukea sellaisia ratkaisuja, joissa toimivaltaa ja vastuuta annettaisiin mahdollisimman paljon niille, jotka käytännössä asioita tekevät ja yhteistyössä toimivat.

Suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen erityisasema, rooli ja kaupunkispesifit urbaanit erityispiirteet pitäisi ottaa vahvasti huomioon itsehallintoalueiden muodostamiseen liittyvässä valmistelussa. Tulevan kehityksen kannalta on perusteltua, että kaupunkivyöhykkeiden ja laajojen työssäkäyntialueiden mahdollisuudet tunnistetaan ja tunnustetaan aiempaa paremmin. Liikkumisen on oltava nopeaa, helppoa, edullista ja ekologista, jotta pystytään takaamaan sujuva arki kaupungeissa, kasvukäytävillä ja niitä yhdistävällä maaseudulla.

Kaupunkiseutujen merkitys korostuu jatkossa entistäkin enemmän. Tarve alueellisesti eriytettylle lainsäädännölle kohdistuu Helsingin laajenevan metropolialueen lisäksi erityisesti Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseutuihin.

Perustettavilla itsehallintoalueilla on oltava riittävästi omaa päätäntävaltaa niiden vastuulle osoitettujen tehtävien järjestämisen suhteen siten, että niiden olemassa olevia ja toimivaksi osoittautuneita malleja ja rakenteita voidaan hyödyntää jatkossakin.

13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Uudistukseen liittyvän rahoitusjärjestelmän epäselvyyksien takia kunnilta on kysyttävä erikseen lausuntoa esitettävästä rahoitusmallista, kun suunniteltu malli tarkentuu. Rahoitusmalliesityksestä

tulisi ilmetä, miten valtion rahoitus allokoidaan itsehallintoalueille, millaisin periaattein ja vaihtoehtoisin mallein sote-järjestäjä allokoii rahoitusta palveluntuottajille ja millaiset kuntakohtaiset vaikutukset rahoitusjärjestelmän uudistamisella on kuntien taloudelliseen tilanteeseen.

Maan hallituksen lähtökohdasta vähentää uudistuksilla kestävyysvajetta kolmella miljardilla eurolla on pidettävä kiinni. Tämä ei kuitenkaan saa tapahtua siten, että riittävät edellytykset kuntien vastuulle jäävien palvelujen järjestämiseen vaarantuvat.

Tulevan järjestelmän tulee olla läpinäkyvä ja selkeä sekä kannustaa taloudelliseen ja toiminnalliseen tehokkuuteen. Uudessa rahoitusjärjestelmässä tulee toteuttaa ainoastaan perusoikeuksien toteutumisen kannalta tarvittavat alueiden väliset tasaukset. Kaikkien sote-rahavirtojen, kustannusten ja korvausten tulee olla julkisia, vertailtavia ja tietojen tulee olla helposti saatavilla.

Hallituksen periaatepäätös merkitsee toteutuessaan muun muassa erillistä valtionosuusjärjestelmää kunnille ja itsehallintoalueille. Itsehallinnollisten alueiden suuri määrä ja niiden olosuhde- ja kantokykyerot edellyttävät todennäköisesti myös jatkossa jonkinlaista tasausjärjestelmää. Tällä hetkellä suuret kaupungit ja niiden kehyskunnat toimivat tasausjärjestelmässä pääasiassa maksajan roolissa riippumatta urbaaneista erityistekijöistä aiheutuvista ylimääräisistä meno- ja palvelutarpeista. Itsehallintoalueiden rahoitusratkaisun epäonnistuminen tai kuntien verotuksen katto ei vaarana pelkästään itsehallintoalueiden rahoitusta vaan koko kuntakentän rahoituksen hinnan ja saatavuuden. Ei ole missään tilanteessa perusteltua, että kenenkään verorasite kasvaa pelkän hallinnollisen muutoksen seurauksena.

Suurten kaupunkiseutujen keskuskaupungit vastaavat pääosin sekä oman toiminnallisen alueensa että koko maan kilpailukyvyyn ja vetovoiman edistämiskustannuksista sekä sosiaaliseen eheyteen liittyvistä kustannuksista.

Mahdolliset omaisuuden (mm. kiinteistöt ja kalusto) siirrot kunnilta itsehallintoalueille tai käyttöomaisuuden vuokraus on tehtävä yhtenäisin perustein. Jos omistuksia siirretään kunnilta itsehallintoalueille, se täytyy tehdä markkinahinnoin ja omaisuutta vastaavan kokoisten lainojen on siirryttävä omaisuuden mukana. Jos omaisuutta vuokrataan, sen on tapahduttava myös markkinahinnoin. Henkilökunnan siirtojen yhteydessä eläkevastuut tulee huomioida täysimääräisesti kunnille. Itsehallintoalueiden sisäisestä palkkojen harmonisoinnista voi seurata merkittäviä lisäkustannuksia, minkä vuoksi tämä asia tulisi erikseen huomioida lainsäädännössä.

Uudistuksen seurauksena sopeutustarpeita tulee kohdistumaan kaupunkien yleishallintoon ja tukipalveluihin. Lähtökohtaisesti yleishallinnon kustannuksista tulee sopeuttaa poistuvaa toimintaa vastaava suhteellinen osuus. Tukipalvelujen järjestäminen itsehallintoalueelle on kriittinen kaupungin kustannustehokkuuden näkökulmasta. Kun sote-palvelut tukipalveluiden käyttäjänä poistuvat, on riski, että suuret ylläpitokustannukset jäävät muiden toimialojen maksettaviksi joko ylimenokaudeksi tai pysyvästi, samalla kun itsehallintoalueille muodostetaan uusi hallinto.